

WNIEBOWZIĘTA

Tygodnik Parafii pw. Wniebowzięcia NMP
w Polanicy – Zdroju

nr 01 (520) 07.01.2024 r.

NIEDZIELA CHRZTU
PANSKIEGO

W numerze:

Kącik biblijny

Sztuczna inteligencja i pokój

**Litania do patronów narodu
polskiego**

Ogłoszenia duszpasterskie

Intencje mszalne

Com przyrzekł Bogu przy chrzcie raz, dotrzymać pragnę szczerze. (...) O Panie Boże dzięki Ci, żeś mi Kościoła otwarł drzwi. Z Twą łaską o Panie, chcę trwać w Kościele!

Redakcja

Iz 55, 1-11

**Czytanie z Księgi proroka Iza-
jasza**

Tak mówi Pan: «Wszyscy spragnieni, przyjdźcie do wody, przyjdźcie, choć nie macie pieniędzy! Kupujcie i spożywajcie, dalej-
że, kupujcie bez pieniędzy i bez płacenia za wino i mleko! Czemu wydajecie pieniądze na to, co nie jest chlebem? I waszą pracę – na to, co nie nasyci? Słuchajcie Mnie, a jeść będziecie przysmaki i dusza wasza zakosztuje tłustych potraw. Nakłońcie uszu i przyjdźcie do Mnie, postuchajcie Mnie, a dusza wasza żyć będzie. Zawrę z wami wieczyste przymierze; niezawodne są łaski dla Dawida. Oto ustanowiłem go świadkiem dla ludów, dla ludów wodzem i rozkazodawcą. Oto zawezwiesz naród, którego nie znasz, i ci, którzy cię nie znają, przybiegną do ciebie ze względu na Pana, twój Boga, przez wzgląd na Świętego Izraela, bo On ci dodał chwały. Szukajcie Pana, gdy się pozwala znaleźć, wzywajcie Go, dopóki jest blisko. Niechaj bezbożny porzuci swą drogę i człowiek nieprawy swoje knowania. Niech się nawróci do Pana, a Ten się nad nim zmiłuje, do Boga naszego, gdyż hojny jest w przebaczeniu. Bo myśli moje nie są myślami waszymi ani wasze drogi moimi drogami – mówi Pan. Bo jak niebiosy górują nad ziemią, tak drogi moje – nad waszymi drogami i myśli moje – nad myślami waszymi. Zaiste, podobnie jak ulewa i śnieg spadają z nieba i tam nie powracają, dopóki nie nawodnią ziemi, nie

użyzną jej i nie zapewnią urodzaju, tak iż wydaje nasienie dla siewcy i chleb dla jedzącego, tak słowo, które wychodzi z ust moich, nie wraca do Mnie bezowocne, zanim wpierw nie dokona tego, co chciałem, i nie spełni pomyślnie swego postannictwa».

**Będziecie czerpać ze źródeł
zbawienia**

Oto Bóg jest moim zbawieniem! *
Jemu zaufam i bać się nie będę.
Pan jest moją pieśnią i mocą, *
i On stał się moim zbawieniem.

Wy zaś z weselem czerpać będziecie wodę *
ze źródeł zbawienia.
Chwalcie Pana, wzywajcie Jego imienia! †
Ukażcie narodom Jego dzieła, *
przypominajcie, że Jego imię jest chwalebne.

Śpiewajcie Panu, bo czynów wspaniałych dokonał! *
I cała ziemia niech o tym się dowie.
Wznosź okrzyki i wołaj radośnie,
mieszkańko Syjonu, *
bo wielki jest wśród ciebie Święty Izraela.

1 J 5, 1-9

**Czytanie z Pierwszego Listu
Świętego Jana Apostoła**

Najmilsi: Każdy, kto wierzy, że Jezus jest Mesjaszem, z Boga się narodził; i każdy miłujący Tego,

który dał życie, miłuje również tego, kto życie od Niego otrzymał. Po tym poznajemy, że miłujemy dzieci Boże, gdy miłujemy Boga i wypełniamy Jego przykazania, albowiem miłość względem Boga polega na spełnianiu Jego przykazań, a przykazaniu Jego nie są ciężkie. Wszystko bowiem, co z Boga zrodzone, zwycięża świat; tym właśnie zwycięstwem, które zwyciężyło świat, jest nasza wiara. A któż zwycięża świat, jeśli nie ten, kto wierzy, że Jezus jest Synem Bożym? Jezus Chrystus jest tym, który przyszedł przez wodę i krew, i ducha, nie tylko w wodzie, lecz w wodzie i we krwi. Duch daje świadectwo, bo duch jest prawdą. Trzej bowiem dają świadectwo: duch, woda i krew, a ci trzej w jedno się łączą. Jeśli przyjmujemy świadectwo ludzi – to świadectwo Boże więcej znaczy, ponieważ jest to świadectwo Boga, które dał o swoim Synu.

Alleluja, alleluja, alleluja

Jan zobaczył podchodzącego ku niemu Jezusa i rzekł do Niego: «Oto Baranek Boży, który gładzi grzech świata».

Mk 1, 7-11

Słowa Ewangelii według Świętego Marka

Jan Chrzciciel tak głosił: «idzie za mną mocniejszy ode mnie, a ja nie jestem godzien, aby schyliwszy się, rozwiązać rzemyk u Jego sandałów. Ja chrzciliem was wodą, on zaś chrzcić was będzie Duchem Świętym». W owym czasie przyszedł Jezus z Nazaretu w Galilei i przyjął od Jana chrzest w Jordanie. W chwili gdy wychodził z wody, ujrzał rozwierające się niebo i ducha jak gołębicę zstępu-

jącego na Niego. A z nieba odezwał się głos: «Ty jesteś moim Synem umiłowanym, w Tobie mam upodobanie».

„(...) Kościół zawsze czcił Pismo święte, podobnie jak czcili Pana. Nie przestaje ukazywać wiernym Chleba życia branego ze stołu Słowa Bożego i Ciała Chrystusa.” - podaje nam Katechizm Kościoła Katolickiego w punkcie 103. Dlaczego tak ważnym jest dla nas KARMIENIE się słowem Boga? Papież Benedykt XVI podaje bardzo prostą definicję, którą zaczerpnął ze Źródła: „(...) wiara rodzi się z tego co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa” (Rz 10,17).

Zatem my dzisiaj usiadźmy do tego stołu, do którego każdy z nas został zaproszony.

Od początku dzisiejszej liturgii Słowa - Bóg wzywa nas do SŁUCHANIA. I zapewnia nas, że żadne słowo nie wraca do Niego bezowocne. Słowo, które pada na żyzną glebę naszego serca ma moc by dać nam życie. By przemienić nasz sposób myślenia, działania, uzdrowić nas. Wystarczy tylko słuchać. To początek. A jak dalej prowadzi nas dzisiaj Bóg? Jakie wskazówki podaje nam dzisiaj

aby wcielić je w życie, a przez to wypełniać Jego wolę, która jest dla nas wielkim skarbem gdyż pochodzi od Ojca który umiłował nas tak dalece, iż dał nam swego Syna jako odkupienie za nasze grzechy.

Dalej pokazuje nam co znaczy KOCHAĆ Go. Nie wymaga od nas niczego innego jak tylko tego, by to co zostało przez nas usłyszane - było PRZESTRZEGANE. Przykazania czyli drogowskazy są bowiem nie dla niego, ale dla nas. Dlaczego? One mają nas ustrzec przed największym niebezpieczeństwem, które może zgotować sobie człowiek przez bezmyślne postępowanie - śmierć wieczną. A Bóg pragnie każdego z nas zobaczyć z powrotem w Domu. I aby się znaleźć razem z Nim w tym co nam przyobiecał, każdy z nas wolną wolą dokonuje wyboru: życie lub śmierć. Bóg nie będzie przymuszał nikogo z nas by chciał się z Nim spotkać w Wieczności. O nie.

Poprzez swojego Syna ukazał nam dzisiaj kolejny krok na drodze do świętości. Jakież to krok?

Chrzest. Czy zdajemy sobie sprawę z tego jak wielkie podziękowania należą się naszym rodzicom, którzy pewnego dnia zanieśli nas do kościoła byśmy mogli stać się dziećmi Bożymi? Czy dopuszczamy do siebie myśl, iż właśnie w dniu Chrztu św. narodziliśmy się dla Nieba? Ale czym jest właściwie CHRZEST? Baptizō gr. oczyścić przez zanurzenie, oczyścić wodą, obmyć - chrzest Janowy był chrztem POKUTY, i był on wstępem do otrzymania Ducha Św. Po tym gdy pojawił się Jezus i został On zapowiedziany przez proroka chrzczonego wodą nad Jordanem - zmieniło się wszystko.

To właśnie chrzest, który przyjmujemy obecnie jest dla nas jak przepustka ponieważ podczas niego, jest nad osobą chrzczonego wywane IMIĘ JEZUSA, w którym to imieniu mamy odpuszczenie grzechów.

Co dalej mówi nam dzisiejsze Słowo? Ze użycie słowa BAPTIZŌ nie należy mylić ze słowem BAPTŌ, którego znaczenie jest następujące: prorok głosił „chrzest nawrócenia” jako jednorazowy akt oczyszczający człowieka z grzechów w obliczu nadchodzącego „królestwa Bożego.” Jan Chrzciciel ZANURZAŁ jedynie w wodzie, była to czynność tymczasowa; a dopiero Jezus daje nam BAPTIZŌ czyli zmianę na trwałe, na stałe; pierwsi chrześcijanie byli zanurzani w wodzie na znak usunięcia grzechu i udzielano go tym, którzy pobudzeni pragnieniem zbawienia, starali się o dostęp do dobrodziejstw królestwa Mesjasza.

W kulturze, która łączyła Boga z panowaniem nad wodami, władza Jezusa którą ukazał Jan Chrzciciel jest dokładnie taka sama jak Ojca.

Woda, której mówi nam dzisiejsza Ewangelia to gr. HYDŌR pierwiastek pierwotny, który orzeźwia i utrzymuje przy życiu. Oznacza w tłumaczeniu: Duch i prawda Boża; krótka acz treściwa definicja kieruje nas do najważniejszego momentu w Ewangelii: do objawienia się DUCHA ŚWIĘTEGO czyli „Pneuma hágios”, trzecia Osoba Boga w Trójcy Jedynej, współrówna, współwieczna z Ojcem i Synem czasami mówi się o Nim w sposób podkreślający jego osobowość i charakter (Duch "Święty") czasami mówi się o Nim w sposób,

który podkreśla Jego dzieło i moc (Duch "Prawdy") nigdy nie mówi się o Nim jako o zdepersonalizowanej sile. Idźmy jeszcze bardziej do Słowa by zaczerpnąć jeszcze więcej znaczeń, które pomogą nam bardziej zrozumieć ten dar jaki sami otrzymaliśmy na Chrzcie świętym: PNEUMA - Duch, czyli zyciodajna siła, dzięki której ciało jest ożywiane, siła, dzięki której człowiek czuje, myśli, decyduje w duszy. Duch, tj. istota posiadająca moc poznawania, decydowania i działania. Źródło wszelkiej mocy, uczuć, emocji. Duch Święty: dostojny, pełen majestatu, godny uwielbienia, całkowicie przeciwny wszelkiej nieczystości. Duch Święty jest pieczęcią i rękonią obywatelstwa w królestwie Bożym. Jest obecny, aby nauczać, prowadzić, zachęcać i powstrzymywać od odejścia tych chrześcijan, którymi Bóg posługuje się w wypełnianiu Jego rad. Jest autorem charyzmatów, czyli szczególnych darów, wśród których wyróżnia się moc prorokowania. Jest On przeciwieństwem natury ludzkiej, która pozostawiona

samej sobie i pozbawiona kontrolującego wpływu Ducha Bożego, podlega błędowi i grzechowi.

HAGIOS z gr. Święty czyli czysty, moralnie nienaganny, poświęcony; najbardziej święty, jedyny i najświętszy, nie ma już nic powyżej. Czcigodny, skromny, czysty od wszelkich wad, nieskazitelny.

Kochani, dar otrzymany przez nas na Chrzcie świętym to najcenniejsza część Chrystusa jaką mógł nam подарować! To niewyobrażalne co dokonało się na Krzyżu i to jeszcze kiedy byliśmy grzesznikami. Każdy z nas musi zdawać sobie sprawę tego, że gdy Chrystus powierzył swojego Ducha Ojcu - ogołocił (dosłownie) siebie ze wszystkiego i oddał nam wszystko. Nic nie pozostawił sobie. Jesteśmy zatem powołani do świętości i mamy wszystkie narzędzia, które nam pomogą ją osiągnąć, aby na koniec, po naszej śmierci spotkać się z Nim. Czy CHCESZ TEGO?

Grupa Biblijna

Sztuczna inteligencja i pokój

Oreǳie Papieża Franciszka na Światowy Dzień Pokoju

Na początku Nowego Roku, czasu łaski, który Pan daje każdemu z nas, chciałbym zwrócić się do Ludu Bożego, narodów, głów państw i rządów, przedstawiceli różnych religii i społeczeństwa obywatelskiego oraz wszystkich mężczyzn i kobiet naszych czasów, aby złożyć najlepsze życzenia pokoju.

1. Postęp nauki i technologii jako droga do pokoju

Pismo Święte zaświadcza, że Bóg dał ludziom swego Ducha, aby posiadali „mądrość, rozum,

wiedzę i znajomość wszelkiego rzemiosła” (Wj 35, 31). Rozum jest wyrazem godności nadanej nam przez Stwórcę, który stworzył nas na swój obraz i podobień-

stwo (por. Rdz 1, 26) i umożliwił nam odpowiadanie na Jego miłość poprzez wolność i poznanie. Nauka i technologia w szczególności sposób ukazują tę fundamentalnie relacyjną właściwość ludzkiego rozumu: są one niezwykłymi wytworami jego potencjału twórczego. W Konstytucji duszpasterskiej *Gaudium et spes*, Sobór Watykański II potwierdził tę prawdę, oświadczając, że „człowiek zawsze starał się dynamiczniej rozwijać swoje życie dzięki własnej pracy i uzdolnieniom duchowym”. Kiedy ludzie, „za pomocą środków technicznych”, dążą do tego, aby ziemia „stawała się mieszkaniem godnym całej rodziny ludzkiej”, działają zgodnie z planem Boga i współpracują z Jego wolą, aby dokończyć dzieło stworzenia i szerzyć pokój między narodami. Także postęp nauki i techniki, o ile przyczynia się do lepszego porządku społeczności ludzkiej, do rozwoju wolności i braterskiej komunii, prowadzi w ten sposób do udoskonalenia człowieka i przemiany świata.

Słusznie cieszymy się i jesteśmy wdzięczni za niezwykle zdobywcze nauki i techniki, dzięki którym zażegnano niezliczone bolączki, które trapiły ludzkie życie i powodowały wielkie cierpienia. Jednocześnie postęp technologiczno-naukowy, umożliwiając sprawowanie niespotykanej dotąd kontroli nad rzeczywistością, oddaje w ludzkie ręce szeroki wachlarz możliwości, z których pewne mogą stanowić zagrożenie dla ludzkiego przetrwania i niebezpieczeństwo dla wspólnego domu.

Znaczący postęp nowych technologii informacyjnych, zwłaszcza w sferze cyfrowej, stwarza zatem fascynujące szanse i poważne za-

grożenia, z ogromnymi konsekwencjami dla dążenia do sprawiedliwości i zgody między ludźmi. Należy zatem zadać kilka pilnych pytań. Jakie będą średnio- i długoterminowe konsekwencje nowych technologii cyfrowych? I jaki wpływ będą one miały na życie jednostek i społeczeństwa, na międzynarodową stabilność i pokój?

2. Przyszłość sztucznej inteligencji między obietnicami a zagrożeniami

Postęp w informatyce i rozwój technologii cyfrowych, w minionych dekadach, już zaczęły powodować głębokie przemiany w globalnym społeczeństwie i jego dynamice. Nowe narzędzia cyfrowe zmieniają oblicze komunikacji, administracji publicznej, edukacji, konsumpcji, interakcji osobistych i niezliczonych innych aspektów codziennego życia.

Ponadto, technologie wykorzystujące różnorodne algorytmy mogą wydobywać z cyfrowych śladów pozostawionych w Internecie dane, które pozwalają kontrolować nawyki mentalne i relacyjne ludzi w celach komercyjnych lub politycznych, często bez ich wiedzy, ograniczając ich świadome korzystanie z wolności wyboru. Rzeczywiście, w przestrzeni takiej jak sieć, charakteryzującej się nadmiarem informacji, mogą one kształtować przepływ danych zgodnie z kryteriami wyboru, które nie zawsze są zauważane przez użytkownika.

Musimy pamiętać, że badania naukowe i innowacje technologiczne nie są odcierane od rzeczywistości i „neutralne”, lecz podlegają wpływom kulturowym. Jako że, są one w pełni działaniami

ludzkimi, to obierane przez nie kierunki odzwierciedlają wybory uwarunkowane wartościami osobistymi, społecznymi i kulturowymi każdej epoki. Odnosi się to także do osiągniętych przez nie rezultatów: właśnie dlatego, że są one wynikiem specyficznego ludzkiego podejścia do otaczającego świata, zawsze mają wymiar etyczny, ściśle związany z decyzjami tych, którzy projektują eksperymenty i ukierunkowują produkcję ku określonym celom.

Dotyczy to również form sztucznej inteligencji. Jak dotąd, w świecie nauki i technologii nie ma jednoznacznej jej definicji. Sam termin, który wszedł już do języka potocznego, obejmuje różnorodność nauk, teorii i technik mających na celu sprawienie, by maszyny odtwarzały lub naśladowały w swoim działaniu zdolności poznawcze istot ludzkich. Mówienie w liczbie mnogiej o „formach inteligencji” może pomóc podkreślić nade wszystko niemożliwą do pokonania rozbieżność istniejącą między tymi systemami, niezależnie od tego, jak niesamowite i potężne mogą one być, a osobą ludzką: są one w ostatecznym rachunku „fragmentaryczne” w tym sensie, że mogą naśladować lub odtwarzać tylko niektóre funkcje ludzkiej inteligencji. Użycie liczby mnogiej podkreśla również, że te urządzenia, bardzo różniące się między sobą, powinny być zawsze traktowane jako „systemy socjotechniczne”. Istotnie, ich wpływ, niezależnie od technologii podstawowej, zależy nie tylko od ich zaprojektowania, lecz także od celów i interesów tych, którzy je posiadają, i tych, którzy je rozwijają, a także od sytuacji, w jakich są używane.

Sztuczna inteligencja musi być zatem rozumiana jako plejada różnych rzeczywistości i nie możemy zakładać a priori, że jej rozwój wniesie dobroczynny wkład dla przyszłości ludzkości i dla pokoju między narodami. Taki pozytywny skutek będzie możliwy tylko wtedy, gdy okażemy się zdolni do odpowiedzialnego działania i poszanowania podstawowych wartości ludzkich, takich jak „inkluzywność, transparentność, bezpieczeństwo, bezstronność, poufność i rzetelność”.

Nie wystarczy również zakładać, że osoby projektujące algorytmy i technologie cyfrowe będą działać w sposób etyczny i odpowiedzialny. Konieczne jest wzmocnienie lub, w razie potrzeby, utworzenie organów, powołanych do badania pojawiających się kwestii etycznych i ochrony praw osób korzystających z form sztucznej inteligencji lub znajdujących się pod ich wpływem.

Ogromnej ekspansji technologii musi zatem towarzyszyć stosowna formacja w zakresie odpowiedzialności za jej rozwój. Wolność i pokojowe współistnienie są zagrożone wówczas, gdy ludzie ulegają pokusie egoizmu, korzyści osobistej, żądzy zysku i pragnienia władzy. Mamy zatem obowiązek poszerzyć nasze spojrzenie i ukierunkować badania techniczno naukowe na dążenie do pokoju i dobra wspólnego, w służbie integralnego rozwoju człowieka i wspólnoty.

Przyrodzona godność każdej osoby i braterstwo, które łączy nas jako członków jednej rodziny ludzkiej, muszą leżeć u podstaw rozwoju nowych technologii i służyć jako bezdyskusyjne kryteria ich oceny przed ich wykorzystaniem.

niem, tak aby postęp cyfrowy mógł odbywać się z poszanowaniem sprawiedliwości i przyczyniać się do sprawy pokoju. Rozwój technologiczny, który nie prowadzi do poprawy jakości życia całej ludzkości, a wręcz przeciwnie, pogłębia nierówności i konflikty, nigdy nie może być uznany za prawdziwy postęp[8].

Sztuczna inteligencja będzie zyskiwać na znaczeniu. Wyzwania jakie stawia mają charakter techniczny, ale także antropologiczny, edukacyjny, społeczny i polityczny. Obiecuje ona na przykład oszczędność nakładów pracy, bardziej wydajną produkcję, sprawniejszy transport i bardziej dynamiczne rynki, a także rewolucję w gromadzeniu, organizacji i procesach weryfikacji danych. Musimy być świadomi zachodzących gwałtownych przemian i zarządzać nimi w sposób, który chroni podstawowe prawa człowieka, z poszanowaniem instytucji i przepisów, które promują jego integralny rozwój. Sztuczna inteligencja powinna służyć najlepszemu ludzkiemu potencjałowi i naszym najbardziej wzniosłym aspiracjom, a nie z nimi konkurować.

3. Technologia przyszłości: maszyny, które same się uczą

W swoich różnorodnych formach sztuczna inteligencja, oparta na technikach uczenia automatycznego (machine learning), choć wciąż znajduje się na etapie pionierskim, już wprowadza znaczące zmiany w tkance społeczeństw, wywierając głęboki wpływ na kulturę, zachowania społeczne i budowanie pokoju.

Rozwój, taki jak machine learning lub głębokie uczenie (deep learning), rodzi pytania, które wykraczają poza sferę technologii i inżynierii, i mają związek ze zrozumieniem, ściśle połączonym z sensem ludzkiego życia, podstawowymi procesami poznawczymi i zdolnością umysłu do dotarcia do prawdy.

Na przykład, zdolność niektórych urządzeń do tworzenia spójnych składniowo i semantycznie tekstów nie jest gwarancją rzetelności. Mówi się, że są one w stanie „oszałamiać”, to znaczy generować stwierdzenia, które na pierwszy rzut oka wydają się wiarygodne, ale w rzeczywistości są bezpodstawne lub zdradzają uprzedzenia. Stanowi to poważny problem, gdy sztuczna inteligencja jest wykorzystywana w kampaniach dezinformacyjnych, które rozpowszechniają fałszywe wiadomości i prowadzą do rosnącej nieufności wobec środków przekazu. Poufność, posiadanie danych i własność intelektualna to inne obszary, w których omawiane technologie stwarzają poważne zagrożenia, do których dochodzą dalsze negatywne konsekwencje ich niewłaściwego wykorzystania,

takie jak: dyskryminacja, inżynieria w procesy wyborcze, szerzenie się modelu społeczeństwa, które monitoruje i kontroluje ludzi, wykluczenie cyfrowe, i pogłębianie się indywidualizmu coraz bardziej oderwanego od zbiorowości. Wszystkie te czynniki mogą podsycać konflikty i utrudniać pokój.

4. *Znaczenie ograniczeń w paradygmacie technokratycznym*

Nasz świat jest zbyt rozległy, różnorodny i złożony, by można go było w pełni poznać i sklasyfikować. Ludzki umysł nigdy nie będzie w stanie wyczerpać jego bogactwa, nawet z pomocą najbardziej zaawansowanych algorytmów. Nie oferują one bowiem gwarantowanych prognoz przyszłości, a jedynie statystyczne przybliżenia. Nie wszystko można przewidzieć, nie wszystko można obliczyć; w końcu „rzeczywistość przewyższa ideę” i bez względu na to, jak wspaniałe mogą być nasze zdolności obliczeniowe, zawsze pozostanie niedostępna reszta, która wymyka się wszelkim próbom kwantyfikacji.

Ponadto duża ilość danych analizowanych przez sztuczne inteligencje nie jest sama w sobie gwarancją bezstronności. Kiedy algorytmy ekstrapolują informacje, zawsze istnieje ryzyko, że je wypaczą, powielając niesprawiedliwości i uprzedzenia środowisk, z których pochodzą. Im bardziej stają się szybsze i złożone, tym trudniej zrozumieć, dlaczego wyprodukowały określony rezultat.

Maszyny inteligentne mogą wykonywać przypisane im zadania z coraz większą wydajnością, ale cel i znaczenie ich działań będą nadal określane lub umożli-

wiane przez ludzi posiadających własny świat wartości. Istnieje ryzyko, że kryteria stojące za niektórymi wyborami staną się mniej jasne, że odpowiedzialność za podejmowanie decyzji zostanie ukryta, a producenci mogą uchylać się od obowiązku działania dla dobra wspólnoty. W pewnym sensie sprzyja temu system technokratyczny, który sprzymierza ekonomię z technologią i nadaje przywilej dla kryterium wydajności, ignorując wszystko, co nie jest związane z jego doraźnymi korzyściami.

Powinno to nas skłonić do refleksji nad aspektem, który jest bardzo często pomijany w dzisiejszej mentalności technokratycznej i wydajnościowej, jako decydujący dla rozwoju osobistego i społecznego: „poczucie ograniczeń”. Istocie ludzkiej, z definicji śmiertelnej, gdy myśli o przekroczeniu, dzięki technologii, wszelkich ograniczeń, grozi, iż będąc ogarniętą obsesją kontrolowania wszystkiego, utraci kontrolę nad sobą; w poszukiwaniu absolutnej wolności, wpadnie w spiralę dyktatury technologicznej. Rozpoznanie i zaakceptowanie własnej ograniczoności jako stworzenia, jest dla człowieka niezbędnym warunkiem osiągnięcia pełni, a raczej przyjęcia jej w darze. Natomiast w ideologicznym kontekście paradygmatu technokratycznego, ożywionego prometejskim założeniem samowystarczalności, nierówności mogą rosnać nieproporcjonalnie, a wiedza i bogactwo gromadzić się w rękach nielicznych, z poważnym zagrożeniem dla społeczeństw demokratycznych i pokojowego współistnienia.

5. *Gorące tematy dla etyki*

W przyszłości, wiarygodność osoby ubiegającej się o kredyt, przydatność danej osoby do pracy, prawdopodobieństwo recydywy osoby skazanej, lub prawo do otrzymania azylu politycznego, lub pomocy społecznej, mogą być determinowane przez systemy sztucznej inteligencji. Brak zróżnicowanych poziomów mediacji, które wprowadzają te systemy, jest szczególnie narażony na formy uprzedzeń i dyskryminacji: błędy systemowe mogą się łatwo mnożyć, powodując nie tylko niesprawiedliwość w indywidualnych przypadkach, ale także, poprzez efekt domina, rzeczywiste formy nierówności społecznej.

Co więcej, czasami formy sztucznej inteligencji wydają się zdolne do wpływania na decyzje jednostek, poprzez z góry określone opcje związane z bodźcami i środkami odstraszającymi lub poprzez systemy regulujące osobiste wybory w oparciu o organizację informacji. Te formy manipulacji lub kontroli społecznej wymagają uwagi i starannego nadzoru, oraz pociągają za sobą wyraźną odpowiedzialność prawną ze strony producentów, tych, którzy je stosują, oraz władz rządowych.

Poleganie na procesach automatycznych, które kategoryzują jednostki, na przykład poprzez wszechobecne wykorzystanie nadzoru lub przyjęcie systemów kredytu społecznego, może mieć również głębokie reperkusje dla tkanki obywatelskiej, ustanawiając niewłaściwe klasyfikacje wśród obywateli. Te sztuczne procesy klasyfikacji mogą również prowadzić do konfliktów władzy, ponieważ dotyczą nie tylko odbiorców wirtualnych, ale także osób

z krwi i kości. Fundamentalny szacunek dla godności ludzkiej postuluje odrzucenie tego, aby utożsamiano wyjątkowość osoby ze zbiorem danych. Nie można pozwolić algorytmom: określać sposobu, w jaki rozumiemy prawa człowieka, odkładać na bok podstawowych wartości współczucia, miłosierdzia i przebaczenia lub eliminować możliwość, aby jednostka się zmieniła i pozostawiła przeszłość za sobą.

W tym kontekście nie możemy nie rozważyć wpływu nowych technologii w sferze zatrudnienia: prace, które kiedyś były wyłączną domeną siły roboczej, są szybko wchłaniane przez przemysłowe zastosowania sztucznej inteligencji. Również w tym przypadku istnieje znaczne ryzyko nieproporcjonalnej przewagi nielicznych, kosztem zubożenia wielu. Poszanowanie godności pracowników i znaczenie zatrudnienia dla dobrobytu ekonomicznego osób, rodzin i społeczeństw, bezpieczeństwo pracy i sprawiedliwe płace, powinny być wysokim priorytetem dla wspólnoty międzynarodowej, ponieważ te formy technologii przenikają coraz głębiej do miejsc pracy.

6. *Czy przekazujemy miecze na le-mieszce?*

W dzisiejszych czasach, patrząc na otaczający nas świat, nie sposób uciec od poważnych kwestii etycznych związanych z przemysłem zbrojeniowym. Możliwość prowadzenia operacji wojskowych za pomocą systemów zdalnie sterowanych doprowadziła do zmniejszenia percepcji zniszczeń, jakie one powodują i odpowiedzialności za ich użycie, przyczyniając się do jeszcze zimniejszego

i bardziej oderwanego podejścia do ogromnej tragedii wojny. Badania nad nowymi technologiami w dziedzinie tak zwanych „śmiercionośnych autonomicznych systemów uzbrojenia”, w tym nad wykorzystaniem wojennym sztucznej inteligencji, stanowią poważny problem etyczny. Autonomiczne systemy uzbrojenia nigdy nie mogą być podmiotami odpowiedzialnymi moralnie: unikalna ludzka zdolność do moralnej oceny i etycznego podejmowania decyzji jest czymś więcej niż złożonym zestawem algorytmów, a zdolności tej nie można sprowadzać do programowania maszyny, która, choć „inteligentna”, nadal jest maszyną. Z tego powodu konieczne jest zapewnienie odpowiedniego, znaczącego i spójnego ludzkiego nadzoru nad systemami uzbrojenia.

Nie możemy również lekceważyć potencjalnego ryzyka, że wyrafinowana broń wpadnie w niepowołane ręce, ułatwiając na przykład ataki terrorystyczne lub ingerencje mające na celu destabilizację prawowitych instytucji rządowych. Krótko mówiąc, świat naprawdę nie potrzebuje nowych technologii przyczyniających się do nieuczciwego rozwoju rynku i handlu bronią, promujących szaleństwo wojny. Czyniąc w ten sposób, nie tylko inteligencja, ale samo serce człowieka będzie narażone na ryzyko, że stanie się coraz bardziej „sztuczne”. Najbardziej zaawansowane aplikacje techniczne nie powinny być wykorzystywane do ułatwiania brutalnego rozwiązywania konfliktów, lecz do przygotowywania drogi do pokoju.

Z bardziej pozytywnej perspektywy, gdyby sztuczna inteligencja

została wykorzystana do promowania integralnego rozwoju człowieka, mogłaby wprowadzić znaczące innowacje w rolnictwie, edukacji i kulturze, poprawić standardy życia całych narodów i ludów oraz przyczynić się do wzrostu ludzkiego braterstwa i przyjaźni społecznej. Ostatecznie, to, w jaki sposób wykorzystamy ją do włączenia najmniej-szych, czyli naszych najsłabszych i najbardziej potrzebujących braci i siostr, jest miarą ukazującą nasze człowieczeństwo.

Ludzkie spojrzenie i pragnienie lepszej przyszłości dla naszego świata prowadzą do potrzeby interdyscyplinarnego dialogu, mającego na celu etyczny rozwój algorytmów – algor-etykę – w którym wartości kierowałyby drogami nowych technologii. Kwestie etyczne powinny być brane pod uwagę od samego początku badań, a także na etapie testowania, projektowania, produkcji, dystrybucji i wprowadzenia na rynek. Jest to podejście etyki projektowania, w którym instytucje edukacyjne i decydenci mają do odegrania istotną rolę.

7. Wyzwania dla edukacji

Rozwój technologii, która szanuje i służy ludzkiej godności, ma wyraźne implikacje dla instytucji edukacyjnych i świata kultury. Zwielokrotniając możliwości komunikacji, technologie cyfrowe umożliwiły spotkania na nowe sposoby. Istnieje jednak potrzeba stałej refleksji nad rodzajem relacji, do których nas kierują. Młodzi dorastają w środowiskach kulturowych przenikniętych technologią, co nie może nie budzić wątpliwości w zakresie metod nauce i formacji.

Edukacja w zakresie korzystania z form sztucznej inteligencji powinna mieć na celu przede wszystkim promowanie krytycznego myślenia. Konieczne jest, aby użytkownicy w każdym wieku, a zwłaszcza ludzie młodzi, rozwijali umiejętność świadomego i wnikliwego korzystania z danych i treści gromadzonych w sieci lub tworzonych przez systemy sztucznej inteligencji. Szkoły, uniwersytety i towarzystwa naukowe są wezwane do pomocy studentom i profesjonalistom w uwzględnieniu społecznych i etycznych aspektów rozwoju i wykorzystania technologii.

Formacja, w zakresie korzystania z nowych narzędzi komunikacji, powinna uwzględniać nie tylko dezinformację, fałszywe wiadomości (tzw. fake news), ale także niepokojące odradzanie się „dawnych obaw, które [...] potrafiły się ukryć i umocnić swoją pozycję za nowymi technologiami”. Niestety, po raz kolejny musimy walczyć z „pokusą tworzenia kultury murów, wznoszenia murów [...], aby uniemożliwić [...] spotkanie z innymi kulturami, z innymi ludźmi”, oraz rozwój pokojowego i braterskiego współistnienia.

8. *Wyzwania dla rozwoju prawa międzynarodowego*

Globalny zasięg sztucznej inteligencji jasno pokazuje, że oprócz odpowiedzialności suwerennych państw za regulowanie jej wykorzystania we własnym kraju, decydującą rolę w zawieraniu porozumień wielostronnych oraz koordynowaniu ich stosowania i wdrażania mogą odegrać organizacje międzynarodowe. W związku z tym, zachęcam Wspólnotę Narodów, aby – zjednoczona – pracowa-

łała w celu przyjęcia wiążącego traktatu międzynarodowego, regulującego rozwój i wykorzystanie sztucznej inteligencji w jej różnorodnych formach. Celem regulacji powinno być, oczywiście, nie tylko zapobieganie złym praktykom, ale także zachęcanie do dobrych praktyk, stymulowanie nowych i kreatywnych koncepcji oraz ułatwianie inicjatyw osobistych i zbiorowych.

W ostatecznym rachunku, w poszukiwaniu modeli regulacyjnych, które mogłyby zapewnić twórcom technologii cyfrowych pewien przewodnik etyczny, konieczne jest wskazanie ludzkich wartości, które powinny leżeć u podstaw wysiłków społeczeństwa na rzecz sformułowania, przyjęcia i zastosowania niezbędnych ram prawnych. Prace redakcyjne nad wytycznymi w zakresie etyki, dotyczącymi produkcji form sztucznej inteligencji, nie mogą pomijać głębszych kwestii odnoszących się do sensu ludzkiego istnienia, ochrony podstawowych praw człowieka oraz dążenia do sprawiedliwości i pokoju. Ten proces etycznego i prawnego rozeznania może okazać się cenną okazją do wspólnej refleksji nad rolą, jaką technologia powinna odgrywać w naszym życiu indywidualnym i wspólnotowym, oraz w jaki sposób jej wykorzystanie może przyczynić się do stworzenia bardziej sprawiedliwego i humanitarnego świata. Z tego powodu, w debatach na temat regulacji sztucznej inteligencji powinny być brane pod uwagę głosy wszystkich zainteresowanych stron, w tym ubogich, wykluczonych i innych, którzy często pozostają nieusłyszani w globalnych procesach decyzyjnych.

Mam nadzieję, że ta refleksja zachęci, do uczynienia wszystkiego, aby postępy w rozwoju form sztucznej inteligencji w ostateczności służyły sprawie ludzkiego braterstwa i pokoju. Nie jest to odpowiedzialność nielicznych, lecz całej rodziny ludzkiej. Pokój jest bowiem owocem relacji, które uznają i akceptują drugiego człowieka w jego niezbywalnej godności, a także owocem współpracy i zaangażowania w dążeniu do integralnego rozwoju wszystkich osób i wszystkich narodów.

Na początku Nowego Roku modłę się, aby szybki rozwój form sztucznej inteligencji nie powięk-

szyl zbyt wielu nierówności i niesprawiedliwości już obecnych na świecie, ale przyczynił się do zakończenia wojen i konfliktów oraz złagodzenia wielu form cierpienia, które dotyczą rodzinę ludzką. Oby chrześcijanie, wyznawcy różnych religii, oraz mężczyźni i kobiety dobrej woli, zgodnie współpracowali, żeby wykorzystać szanse i sprostać wyzwaniom stawianym przez rewolucję cyfrową, oraz przekazać przyszłym pokoleniom bardziej solidarny, sprawiedliwy i pokojowy świat.

Watykan, 8 grudnia 2023 r.
FRANCISZEK

Litania do patronów narodu polskiego

Kyrie elejson, Chryste elejson, Kyrie elejson.

Chryste usłysz nas, Chryste wysłuchaj nas.

Ojciec z nieba Boże, *zmiłuj się nad nami.*

Synu Odkupicielu świata Boże,

Duchu Święty Boże,

Święta Trójco, Jedyne Boże,

Jezu nieskończenie miłosierny,

Jezu nieskończenie mocny,

Jezu, Nadziejo nasza,

O Maryjo, Bogarodzico, Królowo Polski... *módl (módlcie) się za nami.*

Święty Stanisławie, Ojciec Ojczyzny,

Święty Wojciechu, Patronie Polski,

Święty Kazimierzu, Patronie Litwy,

Święty Jozafacie, Patronie Rusi,

Święci Cyrylu i Metody, Apostołowie Słowian,

Święty Ottonie, Apostole Pomorza,

Święta Jadwigo, Patronko Śląska,

Święty Janie z Kęt, Patronie profesorów i studentów,

Święty Stanisławie Kostko, Patronie młodzieży,

Święty Jacku Odrowążu, Apostole Rusi,

Święci Pustelnicy Andrzeju Świeradzie i Benedykcie,

Święci Męczennicy polscy: Benedykcie, Janie, Mateuszu, Izaaku i Kry-

stynie,

Święty Brunonie z Kwerfurtu, Apostole ziem polskich,

Święty Janie Pawle II, Papieżu,

Święty Wacławie, Patronie katedry wawelskiej,
Święty Florianie, Patronie Krakowa,
Święty Janie z Dukli, Patronie rycerstwa polskiego,
Święty Szymonie z Lipnicy, Kaznodziejo prawdy,
Święta Kingo, Patronko Ziemi Sądeckiej,
Święty Melchiorze, Męczenniku z Koszyc,
Święty Janie Sarkandrze, Męczenniku z Ołomuńca,
Święta Jadwigo, Królowo,
Święty Andrzej Bobolo, Męczenniku za jedność chrześcijan,
Święty Maksymilianie Kolbe, Męczenniku z Oświęcimia,
Święty Albcie Chmielowski, Opiekunie biednych,
Święty Rafale Kalinowski, Odnowicielu Karmelu w Polsce,
Święta Edyto Stein, karmelitanko, Męczennico z Oświęcimia,
Święta Faustyno Kowalska, Apostolko Bożego Miłosierdzia,
Święty Józefie Sebastianie Pelczarze, Założycielu sercanek,
Święta Urszulo Julio Ledóchowska, Założycielko szarych urszulanek,
Święty Józefie Bilczewski, Biskupie lwowski... gorący Orędowniku pojednania zwaśnionych narodów,
Święty Zygmuncie Gorazdowski, lwowski Ojciec ubogich,
Święty Stanisławie Kazimierczyku, Duszpasterzu krakowski,
Wszyscy Święci i Święte Boże,
Błogosławiony Władysławie z Gielniowa, Patronie Warszawy,
Błogosławiony Czesławie, Patronie Wrocławia,
Błogosławiona Bronisława, Patronko Śląska Opolskiego,
Błogosławiony Jakubie Strzemię, Patronie Lwowa,
Błogosławiona Salomeo, Księżno Halicka,
Błogosławiony Wincenty Kadłubku, Dziejopisarzu Polski,
Błogosławiony Bogumile, Arcybiskupie gnieźnieński,
Błogosławiona Jolanto, Wdowo, Krzewicielko odnowy ewangelicznej,
Błogosławiony Sadoku wraz z czterdziestoma ośmioma towarzyszami,
Błogosławiona Mario Tereso Ledóchowska, Matko Afrykanów,
Błogosławiona Karolino Kózkówna, Dziewico i Męczennico,
Błogosławiona Bolesława Mario Lament, Apostolko zjednoczenia chrześcijan,
Błogosławiona Aniela Salawo, Patronko ubogich,
Błogosławiona Franciszko Siedliska, Założycielko nazaretanek,
Błogosławiona Angelo Truszkowska, Założycielko felicjanek,
Błogosławiony Rafale Chyliński, Opiekunie chorych,
Błogosławiony Michale Kozalu, Męczenniku z Dachau,
Błogosławiony Honoracie Koźmiński, Założycielu wielu zgromadzeń zakonnych,
Błogosławiony Jerzy Matulewicz, Odnowicielu marianów,
Błogosławiona Marcelino Darowska, Współzałożycielko niepokalanek,
Błogosławiony Wincenty Lewoniuku z dwunastoma towarzyszami,
Męczennicy podlascy,
Błogosławiony Janie Beyzymie, posługaczu trędowatych,
Błogosławiona Bernardyno Jabłońska, Współzałożycielko albertynek,
Błogosławiona Mario Karłowska, Założycielko pasterek,

Błogosławiony Stefanie Wincenty Frelichowski, Męczenniku z Dachau,
Błogosławiona Regino Protmann, Założycielko katarzynek,
Błogosławiony Edmundzie Bojanowski, Założycielu służebniczek,
Błogosławieni Antoni Julianie Nowowiejski, Henryku Kaczorowski,
Aniececie Kapliński, Marianno Biernacka wraz ze stu czterema towa-
rzyszami, Męczennicy z okresu drugiej wojny światowej,
Błogosławiony Jerzy Popiełuszko, kapłanie uczący, że zło dobrem zwy-
cieżać należy, kapelanie "Solidarności", obrońco godności człowieka,

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, *przepuść nam, Panie.*
Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, *wysłuchaj nas, Panie.*
Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, *zmituj się nad nami.*

Módlmy się: Boże, Ty rządzisz całym światem, przyjmij łaskawie proś-
by, które zanosimy za naszą Ojczyznę; niech dzięki mądrości rządują-
cych i uczciwości obywateli panuje w niej zgoda i sprawiedliwość, aby-
śmy żyli w pokoju i dobrobycie. Przez Chrystusa, Pana naszego.
Amen.

Ogłoszenia duszpasterskie

7 stycznia 2024 roku
Niedziela Chrztu Pańskiego

1. **Dzisiejsza** Niedziela Chrztu Pańskiego kończy liturgiczny obchód Świąt Bożego Narodzenia. Na zakończenie Eucharystii wystawienie Najświętszego Sakramentu z Litanią do Imienia Jezus.
2. Zachęcamy do udziału w stałych nabożeństwach w naszej świątyni, których porządek jest wywieszony w kruchcie kościoła.
3. We **wtorek** od g. 9.00 odwiedziny chorych.
4. W okresie kolędowym **kancelaria** parafialna jest czynna w **środę** od g. 18.00 do g. 18.30 oraz w **sobotę** od g. 10.00 do g. 11.00.
5. Zachęcamy do lektury katolickiej prasy.
6. Solenizantom oraz jubilatom tygodnia życzymy wielu Bożych łask.

Intencje Mszalne 08 - 14 stycznia 2024 r.

PONIEDZIAŁEK 08.01.2024

godz. 07:00 – + Helena GOŚCIEWSKA (greg. 8)

godz. 17:00 – O Boże błogosławieństwo oraz o szczęśliwy rozwój
wszystkich dzieł Radia Maryja i Telewizji TRWAM

WTOREK 09.01.2024

godz. 07:00 – + Helena GOŚCIEWSKA (greg. 9)

godz. 17:00 – + Leszek MROSZCZYK, + Mirosław MARSZAŁEK

ŚRODA 10.01.2024

godz. 07:00 – + Helena GOŚCIEWSKA (greg. 10)

godz. 17:00 – MSZA ZBIOROWA

(+ Irena HUZAR, + Władysława (f) FIOŁEK)

CZWARTEK 11.01.2024

godz. 07:00 – + Helena GOŚCIEWSKA (greg. 11)

godz. 17:00 – + Franciszka MALESZA (intencja od koleżanek)

PIĄTEK 12.01.2024

godz. 07:00 – + Helena GOŚCIEWSKA (greg. 12)

godz. 17:00 – + Zofia Emilia GRUSZKA

SOBOTA 13.01.2024

godz. 07:00 – + Helena GOŚCIEWSKA (greg. 13)

godz. 17:00 – O Boże błogosławieństwo oraz o opiekę Matki Bożej dla
kochanej córki Natalii w 18 rocznicę urodzin

II NIEDZIELA ZWYKŁA 14.01.2024

godz. 08:30 – + Helena GOŚCIEWSKA (greg. 14)

godz. 10:00 – + s. Serafia w 1 rocznicę śmierci

godz. 11:30 – O Boże błogosławieństwo i potrzebne łaski dla Antoniego z okazji urodzin

godz. 17:00 – + ks. Antoni KOPACZ w 2 rocznicę śmierci

Parafia pw. Wniebowzięcia NMP
ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica-Zdrój
tel.748681385, www.parafiapolanica.pl